

SŁOWO

WILNO Środa 31 lipca 1929 r.

Wilno, Redakcja i Administracja ul. Ad. Mickiewicza 4, otwarta od 9 do 4. Telefon: redakcji 17-82, administracji 228, drukarni 202

NUMERATA miesięczna z odniesieniem do domu lub z przesyłką pocztową 4 zł. zagranicą 7 zł. Konto czekowe P.K.O. Nr. 80259. W sprzedaży detal. rena pojedynczego Nr. 20 gr.

Opłata pocztowa naliczona ryczałtem. Redakcja rękopisów niezamówionych nie zwraca. Administracja nie uwzględnia zastrzeżeń co do rozmieszczania ogłoszeń.

BARANOWICZE — ul. Szeptyckiego — A Łaszk.
BIENIAKONIE — Bufet kolejowy.
BRASŁAW — Księgarnia T-wa „Lot”.
DĄBROWICA (Polesie) — Księgarnia K. Malinowskiego.
DUKSZTY — Bufet kolejowy.
GLEBOKIE — ul. Zamkowa, W. Włodzimierow.
GRODNO — Księgarnia T-wa „Ruch”.
HORODZIEJ — Dworzec kolejowy — K. Smarzyński.
IWIEŃ — Sklep tytoniowy S. Zwierzyński.
KLECK — Sklep „Jedność”.
LIDA — ul. Suwalska 13, S. Matecki.
MOŁODECZNO — Księgarnia T-wa „Ruch”.

NIESWIEZ — ul. Ratuszowa, Księgarnia Jazwińskiego.
NOWOGRODEK — kiosk St. Michalskiego.
N. SWIECIANY — Księgarnia T-wa „Ruch”.
OSZMIANA — Księgarnia spółdz. Naucz.
PINSK — Księgarnia Polska — St. Bednarski.
POSTAWY — Księgarnia Pol. Macierzy Szkolnej.
STOLPCE — Księgarnia T-wa „Ruch”.
ST. ŚWIECIANY — ul. Rynek 9, N. Tarasiejski.
WILEJKA POWIATOWA — ul. Mickiewicza 24 F. Juczewska.
WARSZAWA — T-wo Księg. Kol. „Ruch”.
WOLKOWYSK — Księgarnia T-wa „Ruch”.

CENY OGŁOSZEŃ: wiersz milimetryowy jednoszpaltowy na stronie 2-ej i 3-ej 40 gr. Za tekstem 15 groszy. Komunikaty oraz ogłoszenia milimetry 50 gr. Kronika reklamowa milimetry 60 gr. W N-rach świątecznych oraz z prowincji o 25 proc. drożej. Zagraniczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne o 50 proc. drożej. Administracja nie przyjmuje zastrzeżeń co do miejsca. Terminy druku mogą być przez Administrację zmieniane dowolnie. Za dostarczenie numeru dowodowego 20 groszy.

Legja mocarstwowa ECHA STOLICY Z ZA KORDONÓW

Nie wszyscy zdają sobie sprawę z tego, co nazwa to oznacza.

Liczne są przecież w Polsce stowarzyszenia, pracujące na polu P. W. o podobnym charakterze zewnętrznym do Legji. Zdawałoby się więc pozornie, że tworzenie nowej placówki na tym terenie jest zbędne, gdy istniejące już organizacje mogą z powodzeniem wypełnić ciążące na nich zadania. Tak byłoby w istocie, gdyby Legja miała na celu jedynie wychowanie fizyczne młodzieży.

W rzeczywistości jednak zakres jej pracy sięga o wiele dalej i obejmuje całokształt przygotowania tak pod względem moralnym jak i fizycznym społeczeństwa młodego do przyszłych obowiązków względem Państwa.

Większość istniejących dotychczas w kraju organizacji, które zajmują się społecznym wychowaniem młodzieży oparła się na zasadach ideowych, zaczerpniętych z okresu niewoli.

W rezultacie urabiany przez nie typ nowoczesnego Polaka, nie odpowiada bynajmniej wymaganiom chwili bieżącej.

Co to znaczy?

Otóż w dobie rozbioru wszystkie wysiłki najlepszych synów Polski zwrócone były ku odzyskaniu utraconej Niepodległości.

Po zgnieceniu przez Moskali ostatniego powstania w roku 1863 walka ta przyjęła formę zmagania podziemnych.

Z jednej strony starano się za wszelką cenę podtrzymać w społeczeństwie słabnącego ducha narodowego — z drugiej zaś korzystano z każdej sposobności, aby zniszczyć organizm państw zaborczych. Tem się tłumaczy w owych latach silny rozwój ideologii polskiego nacjonalizmu, jak również czynny udział największych bohaterów narodowych w działalności rewolucyjnej P.P.S.

Obydwa te zjawiska z punktu widzenia interesów polskich były pożyteczne.

Nacjonalizm utrzymywał polską odrębność ideową, socjalizm — drogą akcji wywrotowej osłabiał siły żywotne najeźdźców.

Z chwilą jednak, gdy Polska odzyskała swój niezależny byt państwowy — sytuacja uległa zasadniczej zmianie.

Te same hasła nacjonalistyczne, które w owym czasie dodatnio wpływały na pogłębienie rozłamu narodowego między społeczeństwem polskim, a zaborcami, szerzone dziś w Odrodzonej Polsce przez endecję są objawem szkodliwym.

Dziela one Polaków od ich wspólnoty i innej odpowiedzialności i uniemożliwiają ich wzajemne zbratanie się i zgodną pracę dla dobra wspólnej Ojczyzny.

Podobnie rzeczy się mają i z socjalizmem. Dopóki służył on za tarcę do kruszenia potęgi naszych ciemiężców, dopóty działalność jego dla strony narodowej była korzystna.

Obecnie jednak, kiedy szerzona przezeń idea walki klasowej podważa spójność Państwa Polskiego a zależność od t. zw. międzynarodówki, stała się ona dla nas niebezpieczna, oddaje ją pod wpływły największych nieprzyjaciół Polski — odgrywa ona rolę zdrajcowską i ujemną w naszym życiu państwowym.

Najlepszym odzwierciedleniem tego stanu rzeczy jest fakt opuszczenia dzisiejszej P.P.S. przez tych wielkich Polaków — którzy w dobie niewoli w szereгах jej walczyli o Niepodległość Ojczyzny.

Zrozumiałem stąd się teraz dla czego stowarzyszenia społeczno-wychowawcze, związane ideowo z endecją lub P.P.S., nie mogą dać Polsce takich obywateli, jakich ona dziś potrzebuje.

Długo wypełnienia właśnie tej roli, w całości dotychczas przez nikogo jeszcze nie objętej powołana została Legja Mocarstwowa.

Ideologia swoją sięga ona najświetniejszej epoki dawnej Rzeczypospolitej

Powrót Pana Prezydenta Rzeczypospolitej do stolicy.

WARSZAWA, 30.7. Pat. Dziś o godzinie 11-ej przed południem powrócił ze Spawy do stolicy Pan Prezydent Rzeczypospolitej. Bezpośrednio po przyjeździe Pana Prezydenta przyjął na dłuższą audjencję zastępującego prezesa Rady Ministrów ministra Składowskiego, który zdał Panu Prezydentowi sprawozdanie z bieżących prac państwowych.

Pobyt JE. ks. biskupa Bandurskiego w Bydgoszczy.

BYDGOSZCZ, 30.7. Pat. W ubiegłą sobotę przybył z Wilna do Bydgoszczy JE. ks. biskup Bandurski, witalny na dworcu przez przedstawicieli władz, wojskowskich i tłumy publiczności. W niedzielę ks. biskup Bandurski brał udział w uroczystości poświęcenia sztandaru powstańców wielkopolskich. W dniu 29 bm. ks. biskup Bandurski odjechał z powrotem do Wilna.

Powrót premiera p. Światalskiego

Zgodnie z ostatnimi informacjami powrót p. premiera Światalskiego z Biarritz ma nastąpić 5 sierpnia rb.

Opóźnienie powrotu ministra Zaleskiego.

Agencja Press dowiaduje się, że powrót ministra Zaleskiego do Warszawy, który miał nastąpić w dniu wczorajszym został opóźniony i p. minister przybywa jeszcze w Paryżu. Przedłużenie pobytu m. Zaleskiego w stolicy Francji pozostaje w związku z francuskim przesileniem gabinetowym.

Minister Zaleski opuszcza Paryż we wtorek po poł. i przybędzie do Warszawy w środę wieczorem pociągiem paryskim.

Przyjęcie u dyr. Juliusza Łukasiewicza.

Dyrektor dep. konsularnego w m. spr. zagr. p. Juliusz Łukasiewicz przyjął dnia 27 bm. p. Johna B. Stetsona, posła Stanów Zjednoczonych A. P., p. M. Wistranda, charge d'affaires szwedzkiego i p. Vasil-bey'a, tureckiego charge d'affaires.

Zmiana na stanowisku posła Rumunji w Warszawie.

W dniu wczorajszym przyjechał do Warszawy poseł Rumunji m. Karol Davilla, który ma w środę bieżącego tygodnia wręczyć Prezydentowi Rzeczypospolitej listy, godzujące go ze stanowiska w Warszawie. Na miejsce jego nowomianowany poseł Cretianu przybywa do Warszawy w pierwszych dniach sierpnia.

Rozwiązanie Kasy Chorych w Białymstoku.

Ogłoszono dekret, rozwiązujący Radę, Zarząd, Komisję Rewizyjną Powiatowej Kasy Chorych w Białymstoku z równoczesnym mianowaniem komisarzy. Na stanowisko to został powołany dr. Wacław Szaykowski, komisarz organizacyjny 9-ciu innych powiatowych Kas Chorych w województwie Białostockim i Poleskim.

Urlopy

Posel polski w Moskwie minister Patek udaje się dziś na kurację do Joachimowa w Czechosłowacji.

Przebywający w Polsce poseł polski przy rządzie Stanów Zjednoczonych p. Tytus Filipowicz udał się na krótki wypoczynek do Zakopanego. Po powrocie ministra Zaleskiego do Warszawy poseł Filipowicz omówi z p. ministrem sprawę pertraktacji o traktat handlowy polsko-amerykański. Jedną z ważniejszych podstaw przyszłego traktatu ma być ustalenie wzajemnej wymiany towarowej bezpośrednio Gdynia—Nowy Jork z ominięciem portów niemieckich, które obecnie pośredniczą w handlu między Polską a Stanami Zjednoczonymi.

Zarys Historii Wojennej

4 Polku Ułanów Zaniemeńskich

Do nabycia w Adm. „Słowa”
Cena gr. 50.

Estonia zatwierdziła kontrakty o odszkodowaniu dla ziemian

Z Rewla donoszą: „Raewaleht” ze źródeł wiarygodnych informuje, że kwestia odszkodowania dla ziemian za wywłaszczoną ziemię weszła w ostateczne stadium. Z większością ziemian osiągnięto porozumienie co do warunków wypłacenia odszkodowania i rząd zatwierdził już kontrakty. Porozumienie osiągnięto z obywatelami szwedzkimi, amerykańskimi, włoskimi, duńskimi, szwajcarskimi i niemieckimi. Jedynie pertraktacje z trzema niemieckimi obywatelami nie odniosły skutku. Wszelako jest nadzieja, że w najbliższych dniach dojdzie do porozumienia i rząd estoński rozrachuje się z ziemianami—cudzoziemcami.

Kandydatura nowego posła estońskiego w Polsce

Z Rewla donoszą: Pismo socjalistyczne „Rachwa Syna” komunikuje, że partia pracy, do której, jak wiadomo, należy głowa państwa O. Strandman, wysuwa na stanowisko posła w Polsce szefa drugiej dywizji gen. Reeka.

W roku ub. partia pracy domagała się mianowania gen. Reeka na stanowisko inspektora armii, wszelako wobec negatywnego ustosunkowania się kół wojennych, jako też innych partii politycznych do tej kandydatury, wyrzekła się swego zamiaru.

Według „Rachwa Syna” projekt partii pracy mianowania gen. Reeka posłem w Polsce nie spotyka się z uznaniem innych burżuazyjnych frakcji koalicyj.

Katastrofa lotnicza pod Poglegiami

Z Kowna donoszą: 25 czerwca o godz. 4 i pół p.d. na polu pod Poglegiami w kraju Kłajpedzkim uległ katastrofie litewski samolot wojskowy. Katastrofa wydarzyła się naskutek zepsucia się motoru. Lotnik Mockus jest lekko ranny. Samolot uległ zrujnowaniu.

Dolary gości amerykańskich

Z Kowna donoszą: Centralne biuro statystyczne oblicza, iż w 1928 r. odwiedziło Litwę 1555 obywateli amerykańskich, gości i turystów. Pozostawili oni podczas swego pobytu w Litwie około miliona dolarów.

Spis majątku prywatnego

Z Kowna donoszą: Centralne biuro statystyczne zamierza w czerwcu 1930 r. dokonać w kraju powszechnego spisu gospodarstw i inwentarza. Na podstawie tego spisu ma być obliczony prywatny majątek obywateli Litwy.

Harcerze litewscy do Anglii

Z Kowna donoszą: 28 bm. przedstawiciele harcerstwa litewskiego w liczbie 4 osób udali się do Anglii na międzynarodowy zjazd harcerzy, który zostanie otwarty 31 bm. Pobyt harcerzy litewskich w Anglii potrwa 2 tygodnie.

Krucjata przeciw kotom w Kownie

Z Kowna donoszą: Jak wiadomo, do Kowna przyjechał naprowadzić cyrk Hagenbeck-Medrano. Wprowadziło to kilku dowcipnych na pomysł rozpuszczenia pogłoski, jakoby do cyrku wpuszczają za kota zamiast biletu. Skutki tej pogłoski były fatalne. Bachorki powyłyapywali koty w całym mieście i gromadami zaczęli znosić je do cyrku, przedstawiając tam swe żywe biletu i żądając wypuszczenia. Naturalnie, nikogo z nich nie wpuszczono i w rezultacie całe hordy kotów, nie przedstawiające już teraz realnej wartości, blaknął się dokoła cyrku, skąd wylapują je z powrotem straszkane gospodie i niosą do domu.

Wyjazd gen. Daukantasa do Brazylii

Z Kowna donoszą: Pisma podają, że b. minister wojny gen. Daukantas 6 sierpnia wyjeżdża do Brazylii.

Zastępca głowy państwa estońskiego

Z Kowna donoszą: Na mocy postanowienia rządu zastępcą głowy państwa został mianowany minister rolnictwa Kerem.

Przed 1 sierpnia

Komuniści wszędzie napotykać opór

Naczelny organizator zburzeń w Europie jest Zinowjew

WIEDEŃ, 30.VII. PAT. Dzienniki donoszą z Moskwy, że III międzynarodówka poleciła Zinowjewowi sprawę wywołania zburzeń w stolicach europejskich łącznie z Londynem w dniu 1 sierpnia.

Udaremniona akcja komunistów w Budapeszcie

BUDAPESZT, 30.6. Pat. Policja aresztowała przed kilkoma dniami wielu agitatorów komunistycznych, którzy na podstawie dyrektyw, otrzymanych z Moskwy, przygotowywali demonstracje na dzień 1 sierpnia. Ubiegłej nocy w rozmaitych punktach stolicy rozlepieno komunistyczne odezwy pod hasłem „Proletariusze wszystkich krajów łączyć się!”. Odezwy wzywają wszystkich robotników do organizowania się i demonstrowania w dniu 1 sierpnia. Śledztwo stwierdziło, że komuniści dążą do zorganizowania w dniu 1 sierpnia strajku protestacyjnego i chcą wyprowadzić na ulice inwalidów wojennych i bezrobotnych. Policja prowadzi energiczne poszukiwania i wydała szereg zarządzeń, aby uniemożliwić demonstracje uliczne w dniu 1 sierpnia.

W Jugosławii dysponowali nawet samolotem.

WIEDEŃ, 30.8. Pat. Według doniesień „United Press” z Zagrzebia skonfiskowano tamże samolot, który służył dla propagandy komunistycznej. W instytucie biologicznym tamtejszego uniwersytetu odkryto tajną drukarnię komunistyczną, w której drukowano ulotki. Podczas rewizji jeden z komunistów strzelił do urzędnika policyjnego, jednak chybił.

We Francji nie będzie pochodów, wieców i zebrań

PARYŻ, 30.VII. PAT. W związku z zapowiedzianymi na 1 sierpnia manifestacjami komunistycznymi, władze zabroniły kategorycznie urządzania pochodów, wieców i zebrań pod gołym niebem. Wszyscy cudzoziemcy, biorący udział w manifestacjach, zostaną wydalen z kraju.

Wstrzymane zapędy komunistów niemieckich usiłujących przekroczyć granicę Belgii

BRUKSELA, 30.6. Pat. Jak donosi „La libre Belgique”, podczas święta ludowego, które odbyło się w Verviers, około granicy niemieckiej, grupa komunistów niemieckich usiłowała przekroczyć granicę w celu urządzania manifestacji. Oddziały żandarmerji, wysłane w stronę granicy, odparły manifestantów.

Szwajcaria również odparła wizytę nieproszonych gości.

BERLIN, 30.8. Pat. Donoszą tu z Zurychu, że grupa komunistów badeńskich usiłowała przejsz przez most na Renie na terytorium szwajcarskie. W odpowiedzi na wezwanie strażników do conięcia się, komuniści uzbrojeni w pałki, zaatakowali straż szwajcarską, wobec czego strażnicy musieli użyć broni. Około 25 osób raniono. Między nimi znajduje się poseł komunistyczny na sejm badeński Bock.

Konflikt sowiecko-chiński wygasa

Konferencja Lubung-Huana z Melnikowem

WIEDEŃ, 30.VII. PAT. Jak donosi prasa, z Szanghaju odjechali już parlamentarzyści chińscy pod przewodnictwem prezydenta kolei chińskiej Lubung-Huana do Mandżurji, gdzie odbędzie się konferencja z rosyjskim konsulem generalnym w Charbinie Melnikowem. Termin wyjazdu delegacji trzymany był w tajemnicy celem zapobieżenia możliwym demonstracjom.

W każdymy razie nie w Berlinie

BERLIN, 30.6. Pat. Tutejsza ambasada sowiecka zaprzecza wiadomościom, jakoby w Berlinie toczyły się miały rokowania chińsko-sowieckie.

Chinczy opuszcili pierwsze linie okopów.

WIEDEŃ, 30.6. Pat. „United Press” donosi z Szanghaju, że wojska chińskie wycofane zostały z pierwszej linii okopów celem uniknięcia starcia. Słychać, że wojska rosyjskie czynią po swej stronie to samo.

Antykomunistyczna demonstracja w Szanghaju.

WIEDEŃ, 30.6. Pat. Według doniesień dzienników z Szanghaju odbyła się tam wczoraj demonstracja antykomunistyczna, w której wzięło udział 20 tys. osób. Tłum zaatakował agitatorów komunistycznych. Fabryki były przez ten czas zamknięte celem umożliwienia robotnikom wzięcia udziału w demonstracji.

Kiedy Poincaré spodziewa się wyzdrowieć?

PARYŻ, 29.6. Pat. Poincaré, odpowiadając na życzenia szybkiego wyzdrowienia, złożone mu przez ambasadora angielskiego w imieniu króla Jerzego, oświadczył, że interwencja chirurgiczna zapowiada się jak najpomyślniej i lekarze sądzą, że całkowity powrót do zdrowia nastąpi w ciągu 2—3 miesięcy.

Obawy o zdrowie Poincarégo minęły

PARYŻ, 30.6. Pat. Pomimo konieczności zabiegu chirurgicznego, stan zdrowia Poincarégo nie wzbudza żadnego zaniepokojenia.

Operacja odbędzie się we czwartek

PARYŻ, 30.6. Pat. Poincaré podda się operacji chirurgicznej we czwartek.

400 godzin długości lotu

ST. LOUIS, 30.6. Pat. Samolot „St. Louis” przekroczył 400-setną godzinę lotu. Poprzedni rekord długości lotu już teraz pobity został o 150 godzin.

Wybuch gazów w kopalni w Waldenburgu

Tragiczna śmierć 23 górników

WALDENBURG (Niemiecki Śląsk), 30.VII. PAT. W tutejszej kopalni zdarzył się silny wybuch gazu ziemnego. 23 górników poniosło śmierć, 12 odniosło ciężkie rany.

Dalsze ofiary.

Przy wynoszeniu ofiar z zrybu rozegrały się wstrząsające sceny. 12 rannym górnikom, których umieszczono w szpitalu grozi niebezpieczeństwo śmierci.

też a kamieniem węgielnym jej programu wychowawczego jest zasada, iż dobro Państwa jako całości, jest najwyższym prawem, któremu winny być podporządkowane wszystkie interesy poszczególnych klas i grup społecznych.

Hasłem bojowym Ojców naszych było uzyskanie Niepodległości — hasłem dzisiejszej młodzieży winno stać się jej utrwalenie.

Narażona na nieustanne napaści swoich odwiecznych wrogów Niemiec i Rosji — Polska utrzymać może swój byt niezależny jedynie, jako państwo wielkie i potężne.

W zrozumieniu tego naczelnego nakazu chwili, twórcy Legji na sztandarze swoim wypisali hasło: „Polska Mocarstwo”, jako najwyższy cel, do którego winny być skierowane wszystkie wysiłki Polaków.

Niegdyś Państwo polskie było już mocarstwem, granice jego sięgały od morza Bałtyckiego po morze Czarne, a sława imienia i orga polskiego rozbrzmiewała po całym świecie. Potęgą wczesnej Rzeczypospolitej stworzona została przez wiekopomne dzieło Unji polsko-litewskiej, która pierwsze owoce wydała już na polach Grunwaldu, gdzie w dniu klęski zakonu krzyżackiego narodziło się polskie mocarstwo.

Obecnie tak jak kiedyś przed wiekami polski program wielkomocarstwo w był zrealizowany być może, tylko o tyle, o ile społeczeństwo przemysłowe zostanie wielkim duchem epoki Jagiellońskiej — zgodnego współzycia Narodu polskiego z jego pobratymcami słowiańskimi w granicach wspólnego, wielkiego Państwa.

Krwawicielek tych tradycji, usymbolizowanych w godle orla i pogoni — jest Legja.

Zrzeszona w jej szeregach młodzież przygotowuje się do czekających ją obowiązków obywatelskich według podniosłych zasad, które niegdyś kierowały czynami polskiego rycerstwa.

Wiara, Honor i Ojczyzna — to katechizm każdego mocarstwa.

Służba dla Państwa jako całości, praca dla jego potęgi i chwały — oto obowiązek zasadniczy tych wszystkich, którzy mają zaszczyt należeć do Legji Mocarstwowej.

Męstwo, karność i wyćwiczenie w rzemiośle wojennym — oto zadatek pewności, że gdy wybijie godzina, nie zabraknie, ani jednego mocarstwowca aby krwią własną wypieczętował swój dług względem Ojczyzny.

Rowmund Piłsudski.

Napiętnowanie korsarstwa prasowego

Dn. 27 b. m. minister przemysłu i handlu inż. Eugeniusz Kwiatkowski wystosował do redakcji dziennika „Polonia” w Katowicach następujące pismo:

Minister Przemysłu i Handlu

Warszawa, dn. 27.7. 1929 r.

„Do pana redaktora „Polonii” w Katowicach.

Po powrocie do kraju i objęciu urzędowania w dn. 26 b. m. zostałem poinformowany, że pismo panów puściło w obieg pogłoskę, jakoby miał objąć stanowisko dyrektora w mającej ewentualnie powstać na podstawie koncesji rządowej spółce elektrycznej harrimanowskiej, przyczem wiadomość ta została dodatkowo zaprawiona cyfrą miesięcznej pensji sięgającej 5.000 dol. Piętnuję tego rodzaju metody walki politycznej, jako nieprzyzwolną i nieuczciwą.

Nigdy na stanowisku ministra, ani bezpośrednio, ani w jakiegokolwiek formie pośredniej nie pertraktowałem, ani pertraktować nie myślę o jakiegokolwiek posadę, a każdego odważającego się przyjsz do mnie z podobną propozycją wyprosiłbym za drzwi. Kultu dla osobistego zysku, dobrobytu czy majątku nie miałem i nie mam, a wymienioną pensję uważam nawet w największym przedsiębiorstwie w stosunkach polskich za kradzież moralną i rozbój.

Przed objęciem stanowiska ministra zawsze czynnie dawałem wyraz tym samym zapatrywaniom. To stanowisko moje jest wiadome każdemu, kto ze mną współpracował, szczególnie zaś jest znane na Śląsku. Tembardziej więc puszczęcie tej wersji w kurs bez sprawdzenia jej mimo możliwości jest i pozostanie moralnie nieuczciwym”. (—) E. Kwiatkowski

